

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/140/2025
Identifikačné číslo spisu:	4324200203
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4324200203.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava Štefanovičova 4, IČO: 00585441, zast. Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., so sídlom Banská Bystrica, Horná 26, IČO: 36868299, proti žalovanému: U. U. U., nar. XX. Y.a XXXX, bytom Z., G. Y. XXX/XX, v zast. L.. Zuzana Bartová, advokátka, Nitra, Farská 25, IČO: 42114101, o zaplatenie 963,83 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 14Csp/3/2024, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2025 sp. zn. 7CoCsp/3/2025, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2025 sp. zn. 7CoCsp/3/2025 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok Okresného súdu Levice z 21. augusta 2024 č. k. 14Csp/3/2024-156 (ďalej len „súd prvej inštancie resp. prvoinstančný súd“) a žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

1.1. Súd prvej inštancie vo výroku I. svojho rozhodnutia uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 963,83 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 963,83 eura od 03.03.2021 do zaplatenia a v II. výroku žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami ust. § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, § 101, § 488, § 567 ods. 2, § 788 ods. 1, ods. 2, § 796 ods. 1, ods. 2, § 797 ods. 2, ods. 3, § 813 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ust. § 3 ods. 1, § 6 ods. 2, § 12 ods. 1 písm. f), ods. 3, ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej aj len ako „ZoPZP“), ust. § 151 ods. 1, § 232 ods. 3 CSP, ako aj zisteným skutkovým stavom veci na základe čoho dospel k záveru, že žaloba podaná žalobkyňou je dôvodná, a

preto jej v celom rozsahu vyhovel.

1.2. Z hľadiska zisteného skutkového stavu uviedol, že strany sporu dňa 07.02.2020 uzatvorili poisťnú zmluvu č. 6 606 691 106 ako poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla značky R. R EČV: LV XXX FY so začiatkom poistenia od 07.02.2020 od 10:47 hod. na dobu neurčitú. Ročné poistné bolo dohodnuté vo výške 167,20 eura so splatnosťou poistného v štvrtročných splátkach po 41,80 eura, pričom poistné bolo splatné prvého dňa poistného obdobia, ktorého začiatok sa zhoduje s dňom vzniku poistenia teda 07.02., 07.05., 07.08., 07.11. Platenie poistného bolo dojednané v štvrtročných splátkach a štvrtročná splátka poistného bola splatná v deň po uplynutí kalendárneho štvrtroka odo dňa zhodného s dňom vzniku poistenia. Strany sporu sa dohodli, že ak poistník neuhradí riadne a včas splátku poistného, dostáva sa do omeškania. Považoval za preukázané, že žalovaný poistné za obdobie od 07.08.2020 do 06.11.2020 vo výške 41,80 eura, splatné dňa 07.08.2020 uhradil dňa 30.09.2020 a v čase kedy došlo k poistnej udalosti (dňa 18.08.2020) bol v omeškaní s úhradou poistného. Poukázal na to, že v dôsledku poistnej udalosti a to dopravnej nehody, ktorú spôsobil žalovaný došlo k poškodeniu motorového vozidla spoločnosti KOMA SLOVAKIA, s.r.o., ktorého poisťovateľom je Generali poisťovňa, a. s.. Žalobkyňa, ako poisťovateľ vlastníka vozidla (žalovaného) ktorým bola spôsobená škoda, refundovala sumu vo výške 9.338,35 eura na účet Generali poisťovne, a. s. a následne vyzvala žalovaného k zaplateniu náhrady poistného plnenia vo výške 2.846,50 eura do 15 dní od doručenia výzvy, z dôvodu, že v čase, keď nastala poistná udalosť bol žalovaný v omeškaní s platením poistného. Výzva bola žalovanému doručená dňa 15.02.2021, pričom žalovaný uhradil žalobcovi len sumu 933,84 eura.

1.3. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že žaloba bola podaná včas, keď ustálil, že dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 OZ) bol deň 15.01.2021 (deň vyplatenia poistného plnenia) a trojročná premieľacia doba by uplynula 15.01.2024, pričom v tento deň bola podaná žaloba. Námiety žalovaného, že všeobecné poistné podmienky obsahujú neprijateľnú zmluvnú podmienku označil ako nedôvodné, pretože žalovaný bol preukázateľne informovaný v akej výške môže od neho žalobkyňa žiadať plnenie v prípade nároku uplatneného podľa § 12 ZoPZP. K namietanej výške uplatneného nároku súd prvej inštancie uviedol, že zákon ponechal na poisťovateľa, v akej výške nárok na náhradu poistného plnenia uplatní. V danom prípade bolo uplatnených 30,48 % z vyplateného poistného plnenia, čo v žiadnom prípade nemožno považovať za rozpor s právami spotrebiteľa a v tomto smere poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 2019, sp. zn. 4Obdo/84/2018 (R 64/2020), sp zn. 9Cdo/151/2021 a 9Cdo/2/2021.

1.4. Súd prvej inštancie v závere konštatoval, že s prihliadnutím na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, súd nemal oprávnenie moderovať žalobou uplatnenú regresnú náhradu žalobkyne, nezaoberal sa osobnými pomermi žalovaného ani skutočnosťou, že žalobkyňa si pôvodne uplatňovala voči žalovanému vyšší nárok, nakoľko je výlučným právom poisťovateľa určiť a prípadne znížiť či zvýšiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle ustanovenia § 12 ZoPZP. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa v konaní uniesla dôkazné bremeno a preukázala, že žalovaný ako poistník porušil zmluvne dohodnuté podmienky a to porušením platobnej disciplíny v čase škodovej udalosti žalobe v celom rozsahu vyhovel. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí poukázal na to, že predmetom konania bola žaloba o zaplatenie sumy 963,83 eur s príslušenstvom, s tým, že žalobkyňa sa zaplatenia uvedenej sumy domáhala z dôvodu, že žalovaný spôsobil dopravnú nehodu v čase, kedy voči nemu evidovala nedoplatok na poistnom a preto požadovala od žalovaného zaplatenie náhrady časti ňou vyplateného poistného plnenia.

2.1. Žalovaný v odvolaní namietal, že v poistnej zmluve bolo dohodnuté ročné poistné vo výške 167,20 eura, pričom spôsob platenia bol dohodnutý štvrtročne s lehotným poistným vo výške 41,80 eura a koniec poistenia bol dohodnutý na neurčito. Tvrdil, že by sa dostal do omeškania s platením poistného až v prípade, ak by neuhradil poistné ako celok, nie jeho časť. Bránil sa tým, že nezaplatením jednej splátky poistného sa nemohol dostať do omeškania, preto bol nárok žalobkyne uplatnený v tomto konaní nedôvodne. V tomto smere poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/30/2019, ktorý vyslovil rovnaký právny záver. Žiadne iné ďalšie dôvody žalovaný v podanom odvolaní neuviedol.

2.2. Odvolací súd k tejto odvolacej argumentácii žalovaného neprihliadol, nakoľko ju označil za neprípustnú novotu odvolacieho konania (§366 CSP). Uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol na základe zisteného skutkového stavu, ktorý zistil procesným postupom podľa CSP, pričom Civilný proces sporový sa riadi (okrem iného) princípmi dispozičným a prejednávým, princípom kontradiktórnosti, princípom koncentrácie a (s ním spojeným) princípom formálnej pravdy. Pre úspech v sporovom konaní je nevyhnutné, aby strana sporu uniesla svoje dôkazné bremeno, t. j. dokázala pred súdom pravdivosť svojich tvrdení o relevantných hmotnoprávných skutočnostiach. V klasickom sporovom konaní je uvedenie a preukázanie relevantných skutočností povinnosťou a zodpovednosťou sporových strán za minimálnej procesnej aktivity súdu a vec je „zrelá“ na meritórne rozhodnutie nie až vtedy, keď boli všetky relevantné skutočnosti preukázané, ale už v momente, keď niektorá zo sporových strán prestala (resp. premeškala príležitosť) relevantne „posúvať“ spor k ďalším skutkovým zisteniam. V klasickom sporovom konaní súd nevystupuje v pozícii aktívneho vyšetrovateľa, ale v pozícii arbitra a „režiséra“, ktorý zistí skutkový stav len z komponentov, ktoré do konania dodali sporové strany. Úlohou súdu teda nie je aktívne vyhľadávať skutkové zistenia a snažiť sa o poznanie „objektívnej“, či „materiálnej“ pravdy, ale zistiť skutkový stav v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán. Súd teda rozhoduje na základe takého rozsahu skutkového stavu, aký je v konaní zistený v čase, keď dochádza k rozhodovaniu. Z pohľadu úspechu v spore tak ide o to, ktoré z objektívne relevantných skutočností svedčiacich v prospech strany sporu sa tejto strane do vyhlásenia rozsudku podarilo súdu preukázať, resp. dosiahnuť to, aby ich súd vyhodnotil v jej prospech.

2.3. V ďalšom odvolací súd uviedol, že koncepcia odvolacieho konania v civilnom spore vychádza z tzv. neúplného apelačného systému. Neúplnosť apelácie znamená, že právo odvolateľa (ale aj protistrany) použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, je obmedzené. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov (novoty, nóva) je takto prípustná len za splnenia zákonom stanovených podmienok. Tieto podmienky sú stanovené dvojakým spôsobom: 1. taxatívne vymedzenie účelu použitia týchto novôt [resp. taxatívne vymedzenie odvolacích dôvodov, ktorých sa nóva týka - § 366 písm. a) až c)], 2. neporušenie procesnej diligencie sporovej strany v konaní pred súdom prvej inštancie. Uvádžanie nových skutočností a dôkazov nie je v odvolacom konaní limitované či obmedzené v prípade, že nimi má byť preukázané nesplnenie procesnej podmienky. Pokiaľ ide o právo novôt vo vzťahu k tvrdenému nesprávnemu obsadeniu súdu v prvej inštancii, ani odôvodnenie tohto odvolacieho dôvodu nie je limitované nezavinením ich doterajšieho nepoužitia. Aj v prípade odvolacieho dôvodu, uvedeného v § 365 ods. 1 písm. d), možno do uplynutia lehoty na podanie odvolania argumentovať novými skutočnosťami a dôkazmi (t. j. takými skutočnosťami a dôkazmi, ktoré neboli použité v konaní na prvej inštancii) bez ohľadu na to, či tieto skutočnosti strana sporu mohla použiť už skôr. Ak odvolateľ v odvolaní vymedzí odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e) až h), právo na uvedenie prípadných novôt bude podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov. Bude teda úlohou odvolateľa v odvolaní a protistrany vo vyjadrení k odvolaniu dokázať, že nové prostriedky procesného útoku a nové prostriedky procesnej obrany, ktoré uvádzajú „až teraz“, nemohli v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Ak tento predpoklad úspešne nesplnia, na novoty nebude môcť odvolací súd prihliadnuť.

2.4. Odvolací súd následne v danej veci dospel k záveru, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie nenamietal, že do omeškania by sa dostal až v prípade, že by neuhradil poistné ako celok, nie jeho časť. V konaní vznášal námietku premĺčania proti uplatnenému nároku žalobkyne v celom rozsahu, namietal, že Všeobecné poistné podmienky neobsahovali podmienky v zmysle ustanovenia § 12 ods. 1 písm. e) ZoPZP a napokon namietal výšku regresného nároku, nakoľko podľa jeho názoru žalobkyňa ho požadovala od žalovaného vo vyššom rozsahu, ako je zaužívaných 10 % zo spôsobnej škody. Za situácie, že žalovaný až po vynesení rozsudku súdom prvej inštancie, v podanom odvolaní namietal ako odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP výlučne iba to, že sa do omeškania s platbou poistenia nedostal, odvolací súd uvedené vyhodnotil tak, že na túto obranu by mohol prihliadnuť iba za predpokladu, že by žalovaný preukázal, že ju nemohol uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie, čo žalovaný ani netvrdil, ani nepreukázal.

2.5. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal i na obsah zápisnice z pojednávania konaného pred súdom prvej inštancie dňa 21.08.2024, z ktorej vyplynulo, že právna zástupkyňa žalovaného výslovne namietala len premĺčanie uplatneného nároku. Rovnako z nej vyplynulo, že súd prvej inštancie sa v rámci ním

predneseného predbežného právneho posúdenia veci vyjadril tak, že námietka premlčania vznesená žalovaným sa mu javila ako nedôvodná, a rovnako nedôvodná sa mu javila aj námietka žalovaného o neprijateľných zmluvných podmienkach a námietka rozporu výšky uplatneného nároku žalobkyne so zaužívanou praxou žalobcu. Právna zástupkyňa žalovaného ďalšie dôvody pre zamietnutie žaloby neuviedla, poukázala len na obsah doterajších vyjadrení. Taktiež nemala žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. Vo svojich podaniach a vyjadreniach sa žalovaný počas celého konania pred súdom prvej inštancie nebránil námietkami a dôvodmi, ktoré uviedol až v podanom odvolaní t. j. nepoužil obranu, podľa ktorej nezaplatením jednej splátky poistného sa nemohol dostať do omeškania so zaplatením poistného, a preto žalobkyni nemohol vzniknúť nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré uplatnila v žalobe. Keďže bol odvolací súd rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 379 a § 380 CSP) a žalovaný sa v podanom odvolaní bránil iba tým, že nezaplatením jednej splátky poistného sa nemohol dostať do omeškania so zaplatením poistného a prostriedok procesnej obrany uvedený v podanom odvolaní žalovaný nepoužil pred súdom prvej inštancie, hoci ho uplatniť mohol, odvolací súd považoval vyššie uvedený odvolací dôvod obsiahnutý až v podanom odvolaní žalovaného za neprípustnú novotu, na ktorú neprihliadol. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade pritom nešlo o novoty podľa § 366 písm. a), b), c) a d) CSP, ktorými by sa odvolací súd musel zaoberať aj v tom prípade, ak neboli namietané pred súdom prvej inštancie.

2.6. Záverom odvolací súd dodal, že v danej veci išlo o spotrebiteľský spor (§ 290 nasl. CSP), pričom v konaní odvolací súd nezistil porušenie práv žalovaného ako slabšej strany sporu, ktorý navyše bol od počiatku a počas celého súdneho konania zastúpený advokátkou a preto bolo v jeho možnosti zabezpečiť počas súdneho konania všetky relevantné dôkazy, argumenty a prostriedky procesného útoku a obrany.

2.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) CSP.

3.1. Podľa žalovaného sa odvolací súd dopustil nesprávneho vyhodnotenia argumentácie žalovaného a v konaní došlo k nesprávnej interpretácii úlohy súdu prvej inštancie (aj odvolacieho súdu) z hľadiska ich rozhodovacej činnosti, čím bolo žalovanému znemožnené, aby jeho vec bola riadne právne posúdená a prejednaná. Týmto postupom došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Keďže sa v danej veci jednalo o spotrebiteľský spor (bez ohľadu na to, či bol spotrebiteľ právne zastúpený alebo nie) bol súd prvej inštancie povinný preskúmať nárok uplatnený žalobkyňou aj čo do dôvodu jeho vzniku a oprávnenosti. Žalovaný totiž nebol povinný predkladať súdu právne posúdenie uplatnených nárokov alebo právny podklad prostriedkov procesnej obrany. Právne posúdenie uplatneného nároku bolo výlučne vecou súdu. Ak aj dovolateľ pred súdom prvej inštancie nepoužil argumenty spočívajúce v právnej kvalifikácii, ktoré spochybňovali samotnú existenciu nároku, a aplikáciou ktorých je nutné jednoznačne konštatovať, že nárok žalobkyne nevznikol, ide o takú vadu konania, ktorá spôsobila porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces. Už súd prvej inštancie mal pri prejednaní nároku skúmať, či nárok žalobkyne je oprávnený a či vôbec vznikol, obzvlášť, ak išlo o nárok uplatnený proti spotrebiteľovi. Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ako odvolacieho dôvodu, mal odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť. Takto mal odvolací súd rozhodnúť aj v prípade, ak by žalovaný neuviedol svoje argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci v odvolaní, keďže sa týkajú samotnej podstaty samotnej existencie nároku uplatneného žalobkyňou. Preto argumenty žalovaného uvádzané v odvolaní nemohli byť posúdené ako novoty, ktoré nespĺňajú náležitosti podľa § 366 CSP. Právne posúdenie podstaty a základu žalobou uplatneného nároku nie je záležitosťou ani žalobcu, ani žalovaného, ale výlučne súdu. Nakoľko súd prvej inštancie nepostupoval podľa článku 8, 9, 16 ods. 1 a § 167 ods. 2 CSP, nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V ďalšom žalovaný poukázal na to, že medzi ním a žalobkyňou bola uzavretá poistná zmluva pre poistné obdobie od 07.02.2020 do 06.02.2021, pričom bolo dohodnuté ročné poistné vo výške 167,20 eura so spôsobom platenia: technický rok/štvrtročne s lehotným poistným vo výške 41,80 eura so splatnosťou štvrtročných splátok ročného poistenia k 07.02., 07.05., 07.08, 07.11. a koniec poistenia bol dohodnutý na neurčito. Žiadne z ustanovení všeobecných poistných podmienok ani poistnej zmluvy neuvádzalo, že by nezaplatenie čo i len jednej zo štyroch splátok ročného poistného malo za následok omeškanie so

zaplacením dohodnutého ročného poistného. Z uvedeného potom vyplýva, že žalovaný by sa do omeškania s platením poistného dostal v prípade jeho neuhradenia, t. j. neuhradením poistného ako celku, nie iba jeho časti. Strany poistnej zmluvy sa dohodli, že ročné poistné bude zaplatené formou štvrtročných splátok, teda žalovaný by sa dostal do omeškania s platením poistného až v prípade včasného neuhradenia dohodnutého ročného poistného do termínu posledného dňa uplynutia jedného roku od uzavretia poistnej zmluvy, t. j. do 06.02.2021. Žalovaný však zaplatil celé ročné poistné v celkovej výške 167,20 eura ešte ku dňu 30.09.2020. Ročné poistné teda malo byť uhradené do jedného roka od vzniku poistenia, t. j. od 07.02.2020 do 06.02.2021, v štvrtročných splátkach, avšak bez dohody o tom, že by nezaplatenie čo i len jednej zo štyroch splátok ročného poistného malo za následok omeškanie so zaplacením dohodnutého ročného poistného. Nakoľko sa žalovaný nedostal do omeškania so zaplacením poistného, žalobkyni nevznikol nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti podľa § 12 ods. 1 písm. f) ZoPZP, ktoré za neho vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Súdby mali teda žalobu v celom rozsahu zamietnuť, nakoľko nenastal dôvod uvedený v citovanom ustanovení. Žalovaný mal za to, že odvolací súd nesprávnou aplikáciou ustanovení o novotách v odvolaní nesprávne posúdil odvolanie žalovaného a dospel k nesprávnemu rozhodnutiu. Odvolací súd sa odmietol zaoberať argumentami žalovaného v odvolaní, hoci sa nimi zaoberať mal a nesprávne ich posúdil ako neprípustné novoty odvolacieho konania. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú podľa § 149 CSP najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Argumentácia žalovaného v odvolaní, že súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, nakoľko na všetky okolnosti prípadu neaplikoval správnu normu a teda nepostupoval v súlade so zásadou iura novit curia, nemožno považovať za žiaden z prostriedkov procesného útoku alebo procesnej obrany. Ako už bolo uvedené nebolo povinnosťou strany sporu právne kvalifikovať uplatnený nárok.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť. Mala zato, že žalovaný síce odvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, avšak z jeho obsahu je zrejmé, že spochybňuje právne posúdenie nároku uplatneného žalobkyňou. Z argumentácie žalovaného nevyplýva, že by mu bolo, napríklad znemožnené vyjadriť sa ku skutkovému a právnomu posúdeniu veci, že by mu bola odňatá možnosť navrhovať dôkazy, alebo že by bol rozsudok súdov nižších inštancií prekvapivý. Preto žalovaným namietané porušenie práva na spravodlivý proces je len bezobsažným konštatovaním žalovaného, ktoré podporuje len zdôraznením spotrebiteľského charakteru predmetného sporu a irelevantným, ničím neodôvodneným tvrdením o nesprávnom právnom posúdení uplatneného nároku prvoinštančným a odvolacím súdom. Žalovaný v podanom dovolaní len polemizuje s právnym posúdením a zisteným skutkovým stavom zo strany odvolacieho súdu. Podľa žalobkyne tak nebol naplnený žalovaným tvrdený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

5. Žalovaný v podaní zo dňa 11.09.2025 zotrval na tom že dovolanie podal zo správne kvalifikovaného dovolacieho dôvodu. Mal zato, že jeho právo bolo porušené tým, že súd prvej inštancie neaplikoval zákonné ustanovenia, ktoré sa na skutkový stav predmetu sporu sťahovali a následne odvolací súd túto vadu prvoinštančného konania nesprávnym procesným postupom nenapravil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalovaný vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal procesný postup odvolacieho súdu, ktorým sa tento odmietol zaoberať jeho odvolacou argumentáciou, ktorou spochybnil existenciu samotného nároku uplatneného žalobou (išlo pritom o jediný dovolací dôvod), dôvodiac, že išlo o neprípustnú novotu odvolacieho konania (procesnú obranu vznesenú až v odvolacom konaní bez toho, aby bolo preukázané, že táto nemohla byť vznesená už v konaní pred súdom prvej inštancie). Podľa názoru žalovaného týmto postupom sa odvolací súd dopustil vo vzťahu k nemu k „denegatio iustitiae“.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti

argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd uvádza, že v tomto spore bolo tiež rozhodujúce posúdiť o aký druh sporu ide, teda či sa jedná o spor s ochranou slabšej strany alebo o civilný spor. Následne či boli na spor aplikované príslušné ustanovenia CSP zákonným spôsobom. Skutočnosť, že sa v danom prípade jednalo o tzv. spotrebiteľský spor nebola pritom sporná (viď aj bod 15 rozsudku odvolacieho súdu).

15. Bolo preto nesporné, že na daný spor mali súdy nižších inštancií aplikovať aj ustanovenia § 290 CSP a nasl. pre spory s ochranou slabšej strany, a nielen iba všeobecné ustanovenia CSP, týkajúce sa civilných sporov.

16. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

16.1. Podľa § 154 CSP prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

16.2. Podľa § 292 CSP, súd pri prvom procesnom úkone vo vzťahu k spotrebiteľovi vhodným spôsobom spotrebiteľa poučí o: a) možnosti zastúpenia, b) jeho procesných právach a povinnostiach nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, ale poučí ho aj o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.

16.3. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

16.4. Podľa § 296 CSP, spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania sa nepoužívajú.

16.5. Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak: a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

17. Z vyššie uvedeného vyplýva, že prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Ustanovenie § 366 CSP má základ v koncentrácii konania podľa § 153 a § 154 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP. Opravný prostriedok s právom novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak: a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. V ostatných prípadoch prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené ako reštriktívne vnímaná výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie.

18. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že námietka samotnej neexistencie právneho základu pre

uplatňovaný nárok (samotná nedôvodnosť uplatneného nároku ako takého - neexistencia práva žalobkyne podľa § 12 ods. 1 písm. f) ZoPZP) nebola prostriedkom procesnej obrany žalovaného v zmysle § 149 CSP, nakoľko sa netýkala zisťovania skutkového stavu (koncentrácia konania ako aj novoty v odvolacom konaní sa totiž viažu k dokazovaniu a zisťovaniu skutkového stavu - vid' aj § 384 ods. 3 CSP - pozn.). V konaní od počiatku (už na súde prvej inštancie) však nebolo (skutkovo) sporným, že strany mali v poisťovnej zmluve dohodnuté ročné poistné vo výške 167,20 eura, ktoré sa malo platiť štvrťročne po 41,80 eura so splatnosťou štvrťročných splátok k 07.02., 07.05., 07.08., 07.11. Skutkovo sporným nebolo ani to, že žalovaný v poradí tretiu štvrťročnú splátku poistného (za štvrťrok od 07.08.2020 do 06.11.2020 vo výške 41,80 eura), ku dňu 07.08.2020 neuhradil a poistné (zodpovedajúce ročnému poistnému) doplatil až dňa 30.09.2020. Tieto skutkové tvrdenia neboli sporné (a nenamietal ich ani žalovaný). Zostalo potom právne posúdiť, či bol žalovaný skutočne s platením poistného v omeškaní (či v jeho prípade išlo o omeškanie s platením poistného), keď síce včas neuhradil (v poradí tretiu) štvrťročnú splátku dohodnutého ročného poistného, avšak do konca poistného obdobia (1 rok) mal poistné v celom rozsahu uhradené (poistné zodpovedajúce výške ročného poistného uhradil 30.9.2020). Inými slovami, bolo potrebné posúdiť, či skutočne bol žalovaný s platením poistného v omeškaní v čase poisťovnej udalosti a teda či žalobkyni vznikol voči žalovanému nárok na náhradu poistného plnenia podľa § 12 ods. 1 písm. f) ZoPZP. Vyriešenie tejto otázky však predstavovalo právne posúdenie uplatneného nároku (pri nespornom skutkovom stave), na ktoré boli povolané súdy (o to viac, ak v danom prípade išlo o spotrebiteľský spor).

18.1. Dovolací súd má za to, že námietka žalovaného o neexistencii samotného nároku žalobkyne na náhradu poistného plnenia podľa § 12 ZoPZP, resp. jeho nedôvodnosti (z dôvodu, že žalovaný síce nezaplatil v dohodnutom termíne jednu štvrťročnú splátku poistného, avšak nebol v omeškaní s celkovou úhradou ročného poistného) nebola procesnou obranou v zmysle § 149 CSP (netýkala sa preukazovania skutkového stavu veci - tento totiž sporným ani nebol), ale išlo o otázku právneho posúdenia uplatneného nároku, čo do jeho samotnej existencie (dôvodnosti). Na uvedené sa potom nevzťahovala koncentrácia konania (§ 154 CSP), ale bolo úlohou súdu pri danom (nespornom) skutkovom stave vyhodnotiť, či žalobkyni skutočne vznikol nárok na náhradu poistného plnenia podľa § 12 ods. 1 písm. f) ZoPZP, čomu predchádzalo (právne) posúdenie, či s ohľadom na dohodnuté poistné a spôsob jeho platenia, žalovaný mal/nemal byť považovaný za subjekt, ktorý bol s platením poistného (v čase poisťovnej udalosti) v omeškaní. Ak potom žalovaný neexistenciu (nedôvodnosť) samotného nároku spochybnil až v odvolacom konaní (právnym posúdením dohodnutého spôsobu platenia poistného s názorom, že nebol v omeškaní a preto žalobkyni žalovaný nárok vôbec nevznikol) neuplatňoval tým nový prostriedok procesnej obrany (neuvádzal žiadne nové skutkové tvrdenie, nepopieral skutkové tvrdenie protistrany, nenavrhol vykonanie nového dôkazu, nepodával námietku k návrhu protistrany na vykonanie dôkazov, ani neuplatňoval hmotnoprávnu námietku), ale právne posudzoval v konaní nesporný skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je pritom riadnym odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

18.2. Ak potom dovolací súd žalovaným uplatnený odvolací dôvod spočívajúci výlučne v namietaní nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie vyhodnotil ako neprípustnú novotu odvolacieho konania, hoci žalovaný v súvislosti s týmto odvolacím dôvodom žiadny nový prostriedok procesnej obrany (týkajúci sa zisťovania skutkového stavu) neuvádzal, napr. v podobe nového skutkového tvrdenia, popretia skutkového tvrdenia protistrany, návrhu na vykonanie nového dôkazu, námietky k návrhu protistrany na vykonanie dôkazov, uplatnenia hmotnoprávnej námietky, porušil právo žalovaného na spravodlivý proces. Jeho nesprávny procesný postup potom spočíval v tom, že odvolací dôvod v podobe nesprávneho právneho posúdenia veci vyhodnotil ako neprípustnú novotu odvolacieho konania (hoci tieto sa týkajú zisťovania skutkového stavu, príp. uplatňovania hmotnoprávnych námietok), a preto sa ním odmietol bližšie zaoberať.

19. Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd SR k záveru, že dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP je dôvodné, preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP). Odvolací súd i súd prvej inštancie sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V ďalšom bude úlohou odvolacieho súdu vecne sa zaoberať odvolacou argumentáciou žalovaného.

20. A k dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.